

Preventie: wateroverlast voorkomen of beperken

Actuele ontwikkeling wateroverlast (preventie)

- ⇒ Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie
 - ⇒ Risicogerichte normering wateroverlast
 - ⇒ Redeneerlijn waterbergingsgebieden (STOWA)
 - ⇒ Zoekgebieden regionale waterberging
-
- The bottom of the slide features decorative wavy lines in white and light blue, creating a sense of movement and depth.

stowa

Deltabeslissing RA, onderdeel wateroverlast

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie

Deelbeslissing wateroverlast

Nederland is weerbaar en veerkrachtig bij wateroverlast door extreme regen; hoosbuien en langdurige extreme regen leiden tot zo min mogelijk maatschappelijke ontwrichting en schade.

- Toewerken naar een meer risicogerichte aanpak en normering wateroverlast en daar waar nodig de huidige normen aanpassen.
- Het aanwijzen, inrichten en juridisch borgen van gebieden voor regionale waterberging.

stowa

Risicogerichte normering wateroverlast

Naar een risicogerichte aanpak en normering

- › Aanbeveling in eindadvies Beleidstafel Wateroverlast
- › Landelijk kerngroep + begeleidingsgroep heeft voorstellen uitgewerkt waarover een besluit is genomen in BO Water
- › Doorwerking afspraken in RWP's en NWP
- › *Relatie met traject normering voor vitale infrastructuur (Aanpak Vitaal).*
- › *Relatie met traject normering plangebieden voor ruimtelijke ontwikkelingen (Uniform kader/ Woontop-afspraken).*

Afspraken normering wateroverlast

Doel van de aanpassingen

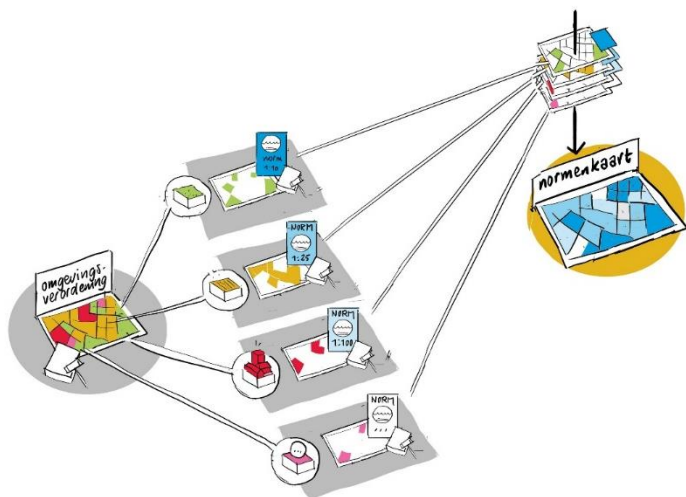
- › Meer ruimte bieden voor gebiedsgerichte benadering
 - Water en Bodem Sturend, meerlaagsveiligheid
 - Samenhang andere opgaven, bijvoorbeeld droogte, bodemdaling, CO₂-opgave
- › Doelmatigheidsafweging vergemakkelijken
 - Afweging kosten vs. vermeden schade

Herziening normering 2026-2033

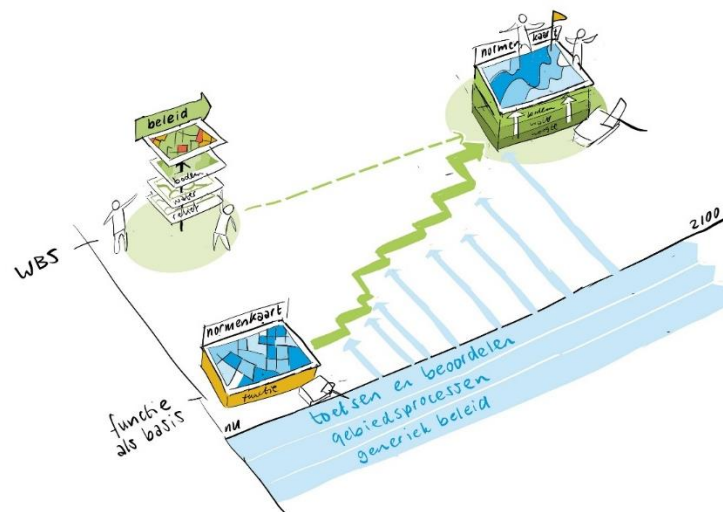
- › Normering wordt op kaart weergegeven i.p.v. in een tabel
(*expliciete koppeling landgebruik en norm wordt losgelaten*)
- › Provincies ontwikkelen samen met waterschappen en gemeenten een toekomstbestendige normenkaart voor wateroverlast met zichtjaar 2040.
- › Normering wordt heroverwogen voor tenminste:
 - Veenweidegebieden
 - Beekdalen
 - Overgangsgebieden Natura 2000
- › Uiterlijk in 2033 passen provincies de omgevingsverordening aan, waarbij de omgevingswaarden wateroverlast in een kaartbeeld zijn vastgelegd

Gefaseerde aanpak

STAP 1: NORMERINGSKAART
'BELEIDSARM'

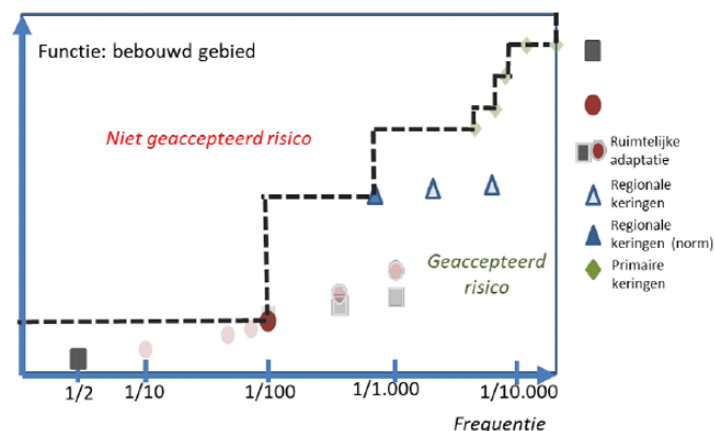
STAP 2: BELEIDSKAART 2040
'BELEIDSRIJK'/STUREND

In ontwikkeling: handreiking implementatie

Vervolgstappen risicogerichte aanpak en normering

- › Normering voor afstromend regenwater en riolering gebouwde omgeving
- › Integrale gebiedsnormering gebouwde omgeving met samenhang tussen de deelsystemen regionale watersysteem, riolering en afstromend regenwater
- › Integrale gebiedsnormering met samenhang tussen de deelsystemen hoofdwatersysteem en regionale watersysteem
- › Integrale systeem- of gebiedsnormering

Redeneerlijn waterbergingsgebieden

Redeneerlijn waterbergingsgebieden

"Hoe komen waterschappen, provincies en gemeenten tot afspraken, gezamenlijke (werk)processen en een rolverdeling die waterschappen in staat stelt om 'waterbergingsgebieden' aan te wijzen en te gebruiken tijdens extreme neerslaggebeurtenissen?"

Waterberging Woudse Polder, Delfland

Piekberging Haarlemmermeer, Rijnland

Verschillende begrippen

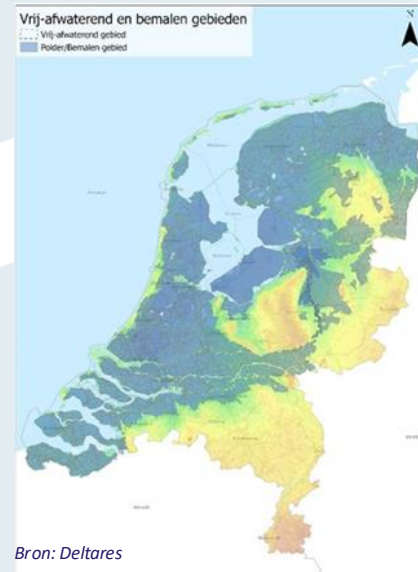
Waterbeheerders stap voor stap ondersteunen

Maken van bewuste keuzes (geen beslisboom):

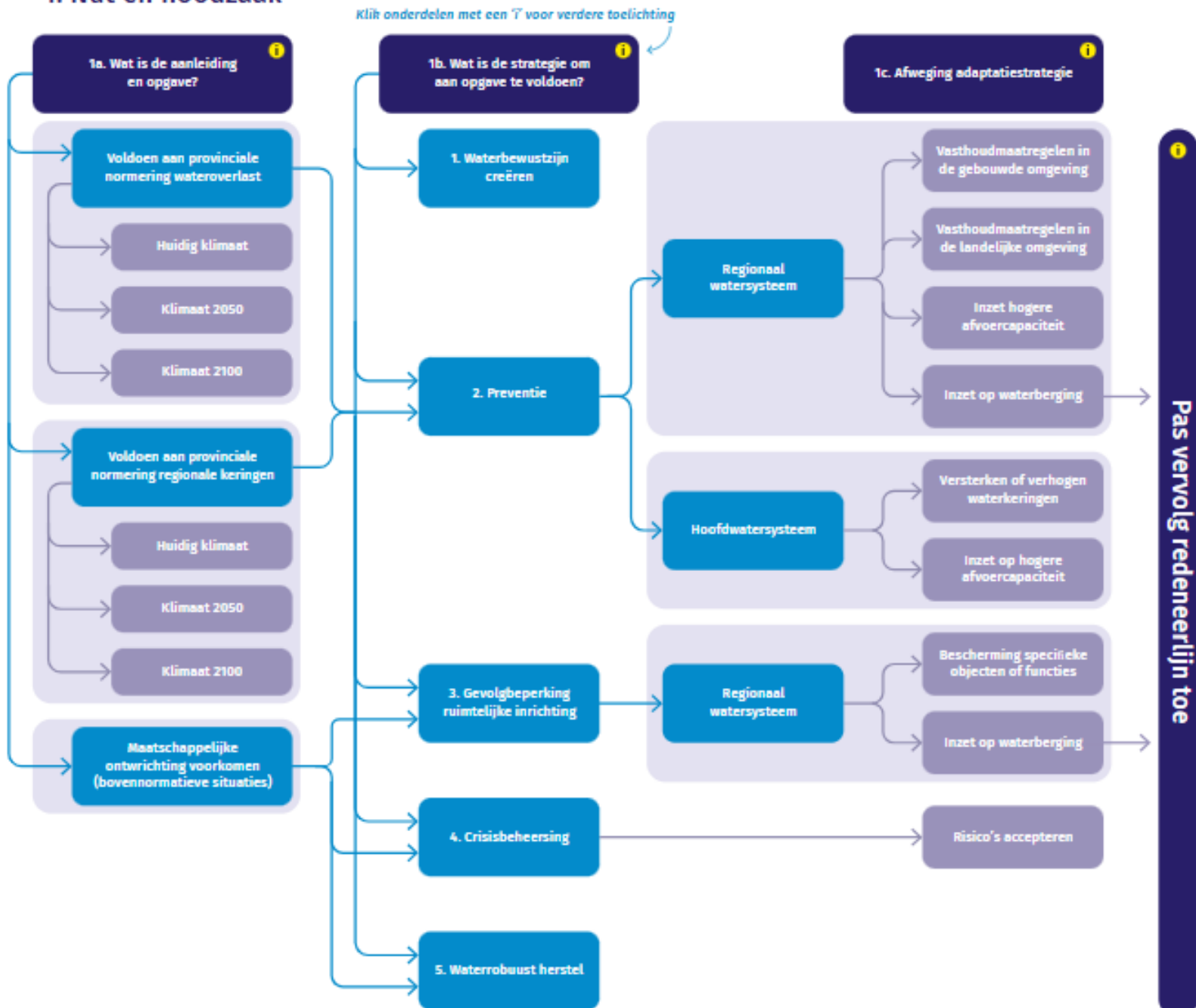
- Nut & noodzaak, locatiekeuze, ontwerp, realisatie, juridisch borgen en nadeelcompensatie.
- Dilemma's en keuzes
- Systematische en navolgbare werkwijze.

Onderscheid naar type watersysteem

- Peilgestuurd systeem
- Vrij afwaterend systeem

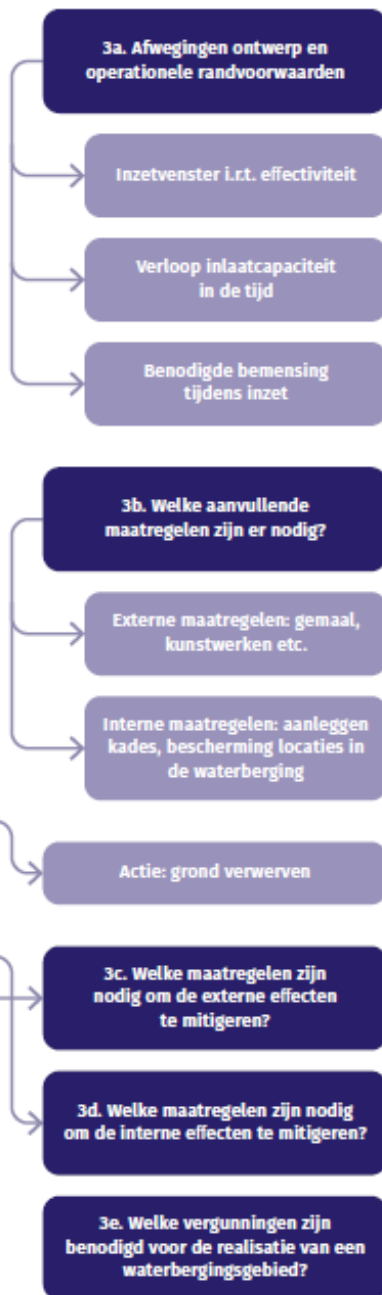
1. Nut en noodzaak

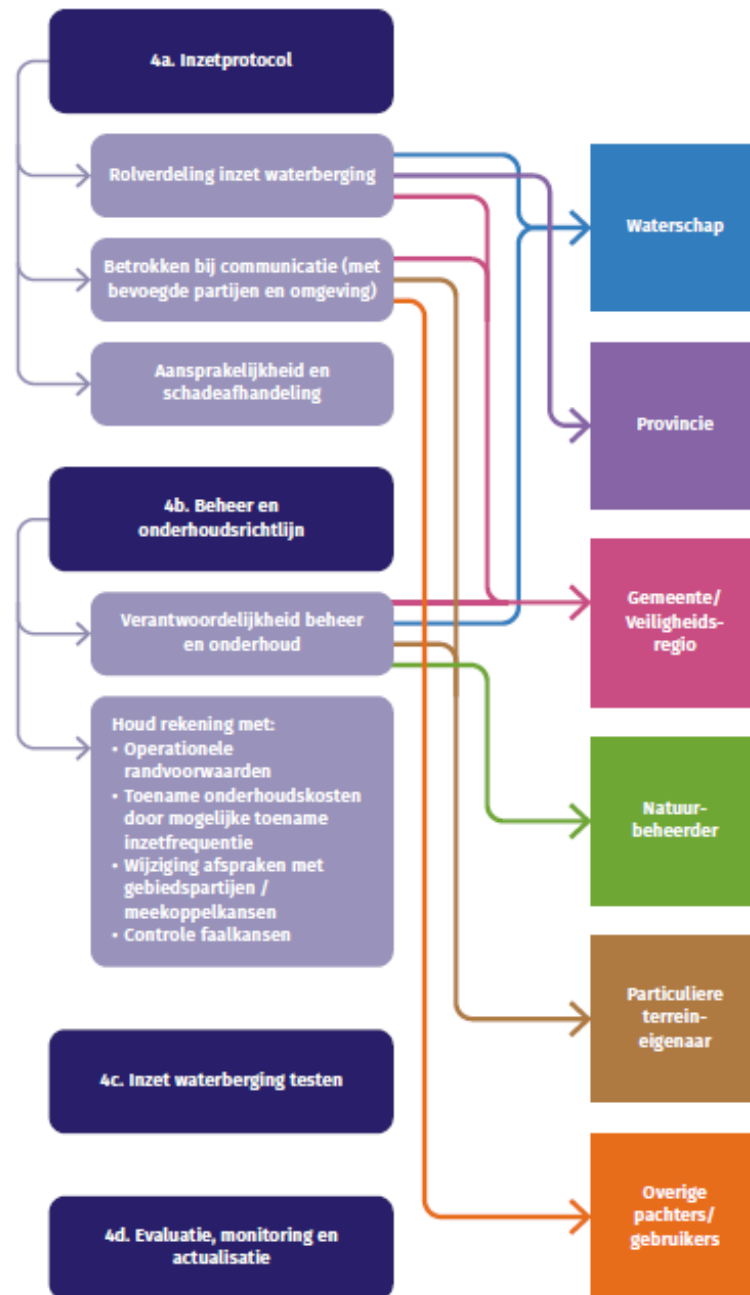
2. Locatiekeuze

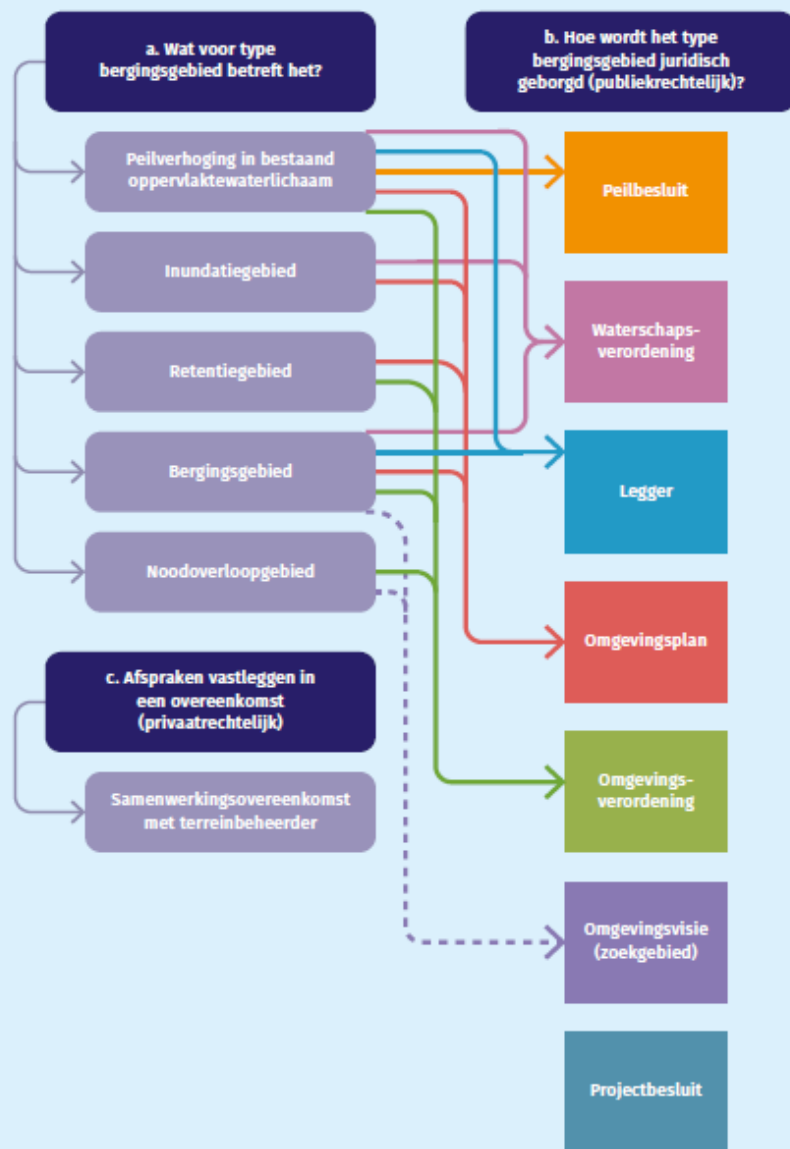
3. Ontwerp

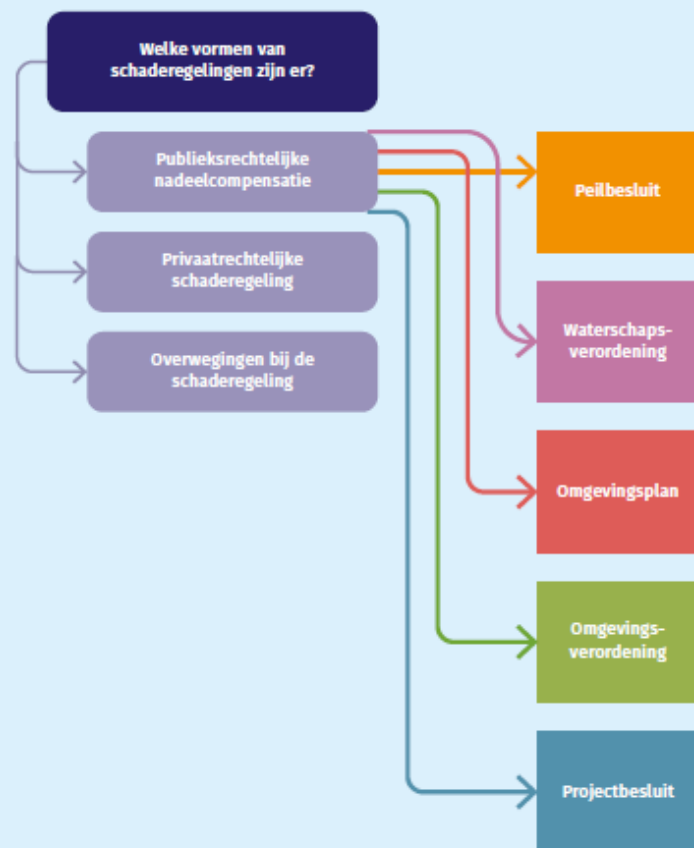
4. Realisatie en ingebruikname

Ruimtelijke borging

Schaderegeling

Zoekgebieden regionale waterberging

Deltabeslissing DPRA

Strategie zoekgebieden regionale waterberging

- Een werkwijze om te komen tot een optimale locatiekeuze voor waterbergingsgebieden, zodat de opgave voor waterberging zo doelmatig mogelijk wordt gerealiseerd en maatschappelijke ontwrichting zoveel mogelijk wordt beperkt.
- De strategie geeft invulling aan processtappen, rolverdeling en de inzet van (juridische) instrumenten.

Werkgroep regionale waterberging

- Bieden van ondersteuning/ handvatten bij het uitwerken van een strategie voor regionale waterberging.

Strategie zoekgebieden regionale waterberging

Drie prioriteiten:

- Sturen en verdelen in het watersysteem
- Behouden natuurlijke bergingsruimte (incl. beperkingen)
- Aanwijzen gebieden voor gecontroleerde waterberging (incl. beperkingen)

	Bedoeld voor normatieve situaties	Bedoeld voor bovennormatieve situaties
Gebied dat van nature onderloopt, waarvan het waterbergend vermogen wordt beschermd.	Niet van toepassing	Natuurlijke bergingsruimte
Gebied dat is ingericht voor gecontroleerde waterberging.	Bergingsgebied (onderdeel van het watersysteem)	Noodoverloopgebied (geen onderdeel van het watersysteem)

Situaties waarbij sprake is van onderlinge afhankelijkheid

Strategie zoekgebieden regionale waterberging

Locatiekeuze en ruimtelijke borging bij aanwijzen gebieden voor regionale waterberging

Ervaringen in de praktijk

Watersystemen niet ontworpen voor klimaatextremen

Vergroting watersysteem is niet de oplossing:

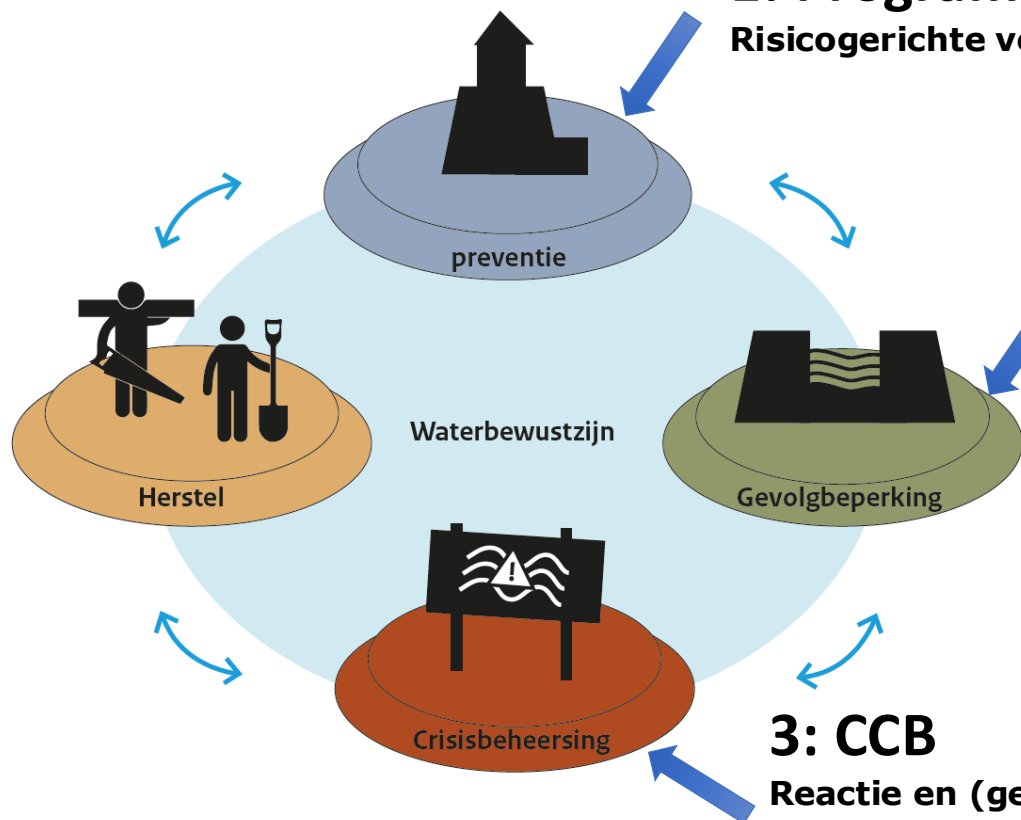
- NBW normen hebben hun functie gehad
- Klimaatverandering en extreme neerslagevents vragen om een nieuwe aanpak
- Gat tussen capaciteit watersysteem en klimaatextremen is te groot. Steeds vaker water op maaiveld is niet te voorkomen
- Grootste schaderisico's en ontwrichting in stedelijk gebied
- Grootste schaderisico's door ruimtelijke inrichting

Wat doet HHNK?

1: Programma Wateropgave

Risicogerichte verdere maatregelen in het watersysteem

2: Ruimtelijke Adaptatie

Stimulering maatregelen in inrichting (en ordening) buiten het watersysteem in publieke en private ruimte

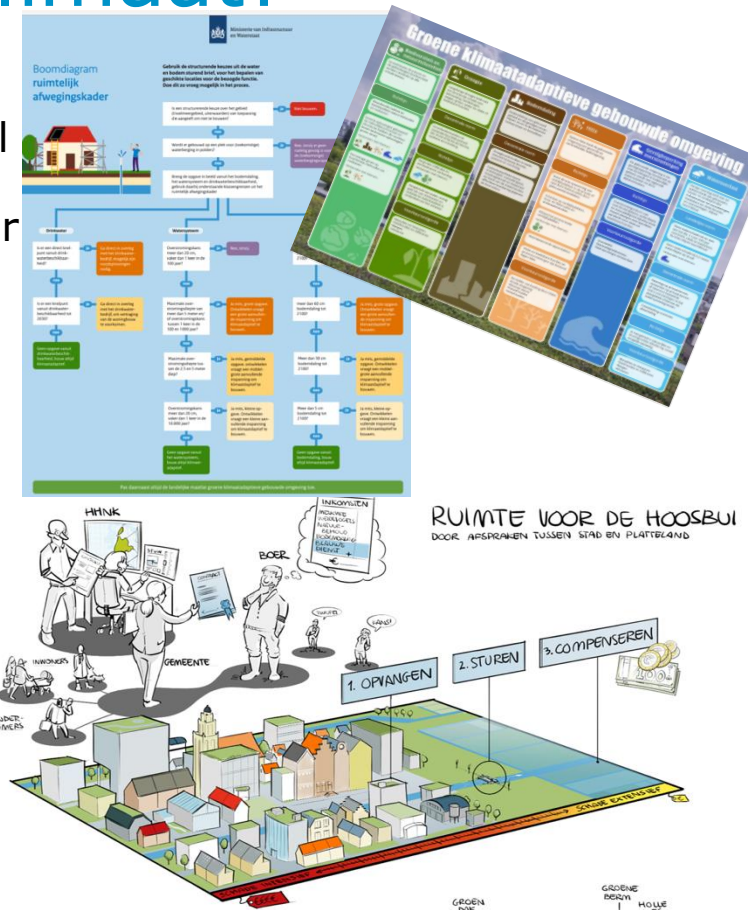
3: CCB

Reactie en (gezamenlijke) respons tijdens een calamiteit

Hoe houden we wateroverlast beheersbaar bij verdere verslechtering klimaat?

Actie in laag

- 1 Blijven investeren in watersysteem wat dat verschil maakt (vooral vergroting regelmacht)
- 1,2 Nieuwe ontwikkeling niet alleen waterneutraal maar ook motor voor verbetering?
- 2 Voorkomen ontvricting door slimme ruimtelijke inrichting
- 2 Juiste functie op juiste plek
- ? Grens aan ontwikkelruimte
- ? Afspraken tussen stad en ommeland
- ? Waardering opvangfunctie ommeland
- 1,3 Sturen en verdelen via het watersysteem
 - o Sturen bij normaal beheer
 - o Sturen bij verzwaarde omstandigheden
 - o Sturen bij crisis
- 4 Klimaatbestendig herstel
- 0 Gecoördineerde campagne op waterbewustzijn & acceptatie

Ruimte voor water in Brabant I

27

Van wateroverlast in de jaren 90 en dierziekten....

Naar Reconstructieplannen in de jaren Nul,

- integrale planvorming, met
- Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG'S) en
- **Reserveringen waterberging**

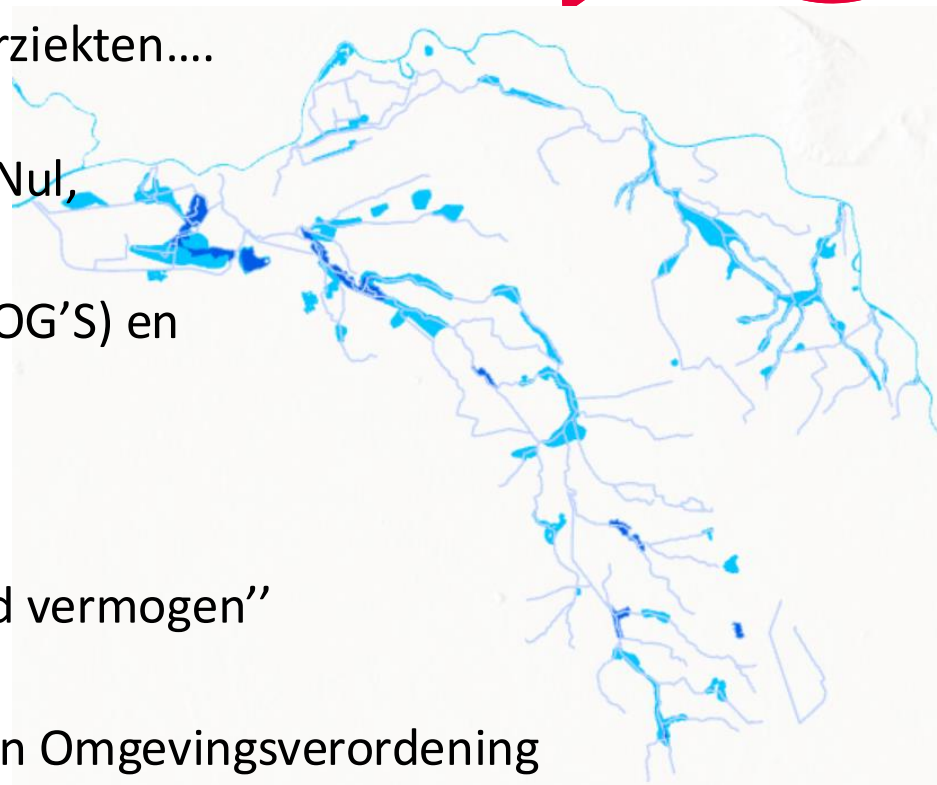
Opgenomen in de Verordening Ruimte

- “bescherming van het waterbergend vermogen”

Nu als Instructieregel voor gemeenten in Omgevingsverordening

Sindsdien aantal gestuurde waterbergingen ingericht

- Gericht op behalen norm wateroverlast -> preventie, laag 1 van de MLV
- Diesdonk: 2024 en 2016

Ruimte voor water in Brabant II

28

Provincie Noord-Brabant in addendum-RWP in 2025:

- Water en bodem sturend
- “Benoemen nieuwe reserveringsgebieden voor waterberging: het gehele morfologische beekdal (zie kaart watersysteemeenheden) én de lokale natuurlijke laagtes”

Het morfologische beekdal?

De lokale laagtes?

In een keer, top down, of via gebiedsprocessen?

Overlap normering wateroverlast in beekdalen.

Omgaan met wateroverlast in Brabant

29

Normen obv grondgebruik en beekdalen

- Risicogerichter denken
- Anachronisme: verandering grondgebruik
- Grenzen van het watersysteem

Naar norm obv de plek in het watersysteem

- Norm & (haalbaar) beschermingsniveau

Hoe:

- Via het proces van de periodieke watersysteemoets
- Norm als vertrekpunt en sluitstuk
- Afweging andere (water)opgaven

Dilemma: gaat het snel genoeg?

stowa@stowa.nl www.stowa.nl

TEL 033 460 32 00 FAX 030 460 32 01

Stationsplein 89 3818 LE AMERSFOORT

POSTBUS 2180 3800 CD AMERSFOORT